

44 İLƏ SIĞMAYAN ARZULAR...

Görkəmli mühəndis-geoloq Pirmurad Əhmədovun əziz xatirəsinə

(Əvvəli ötən sayımızda)

Respublikada geologiya elminin şöhrətlənməsində isə görkəmli alimlər Ş.Əzizbəyov, M.Qaşqay, Ə.Əlizadə, M.Əliyev, Q.Əfəndiyev, Ş.Mehdiyev və digər alimlərin xidmətləri dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir.

Davamlı olaraq bilik və ixtisasını artıran Pirmurad Əhmədov Moskvada SSRİ Geologiya Nazirliyinin rəhbər işçiləri və mütəxəssislərinin ixtisasının artırılması İnstitutunda istehsalatdan ayrılardan 03.10.1983 – 20.02.1984-cü illərdə “Geoloji planlama, proqnozlaşdırma və axtarışlar” mövzusunda 5 tematika üzrə 144 saatlıq, 13.09. – 10.10.1985-ci ildə “Qeyri-metal faydalı qazıntıların yataqlarının axtarışı, kəşfiyyatı və qiymətləndirilməsi üçün müasir üsullar” mövzusunda 7 tematika üzrə 144 saatlıq, ümumilikdə 5 aylıq kurs bitirmiş, nəticədə “Azərbaycan SSR ərazisində çınqıl və qum yataqlarının axtarışı və kəşfiyyatı” mövzusunda buraxılış işini yerinə yetirmişdir. Həmçinin, gənc geoloq ikinci ixtisasa yiyələnmək üçün 1982-ci ilin mart ayında, Rostov vilayətinin Şaxta şəhərində yerləşən Şaxta Məişət Xidməti Texnologiya İnstitutunda qiyabi ali təhsil almaq üçün təhsil ocağının direktoruna məktub ünvanlamışdır. Bu haqda onun ailə arxivində İnstitutdan göndərilən cavab məktubunda qeyd olunur. Göründüyü kimi, ixtisası üzrə illərlə qazanılan bilik və bacarıqlar öz bəhrəsini vermişdir. Pirmurad Əhmədovun DGMEK-də çalışdığı məhz 1983-1990-cı illərdə, geoloqların gərgin axtarışlarının nəticəsində, respublikanın geoloji irs tarixində mühüm hadisə baş verir. İlk dəfə misqızıl filiz yatağı kəşf olunur. Həmin illərdə gənc geoloq mühəndis kimi Pirmurad Əhmədovun yaxından iştirak etdiyi axtarışlarda inşaat materialları yataqları – tikinti daşı, bentonit gili, alüminium oksidi üzə çıxarılır, daş, kubik karxanaları fəaliyyətə başlayır.

Geoloji kəşfiyyat sahəsində qazandığı biliklər onun gələcəkdə mütəxəssis kimi digər qurumlara dəvət almasında mühüm rol oynamışdır. Pirmurad Əhmədov 1994-1995-ci illərdə, vəfatına bir il qalmış, “AZKVARSELVANDASLAR” Dövlət Geoloji-Sənaye Müəssisəsində geoloji yataqların axtarışını həyata keçirən “Quba-Qusar dəstəsinin” rəisi vəzifəsində çalışmış, paralel olaraq “Avey” kiçik müəssisəsində Azərbaycan ərazisində qeyri filiz – rəngli mərmər yataqlarının axtarışı işində yaxından iştirak etmiş, daş-çınqıl, kubik istehsalında istifadə olunan xammalın tapılması və üzə çıxarılmasında müstəsna xidmət göstərmişdir. Pirmurad Əhmədovun geoloji axtarışlarla bağlı, aydın xətlə, adi karandaşla yazılmış iş dəftərləri şəxsi arxivində qorunur. Həmçinin xatirindədir, atam kalka (kalğka) üzərində faydalı yataqların marşrutlarını dəqiqliklə cızardı, işinə həssas, səliqəli və məsuliyyətlə yanaşardı. Xətti gözəl və oxunaqlı idi. Mən isə o dövrdə məktəbli idim, atamın səbrlə yazdığı və cızdığı xəritələrin nə olduğunu anlamağa səy göstərər və içimdə bu sahənin əlçatmaz, son dərəcə mürəkkəb olması hissələri ilə sakitcə müşahidə edərdim. Pirmurad Əhmədov yorulmadan, həvəslə çalışardı, onun bu istedadı 27 mart 1986-cı ildə Azərbaycan SSR Geologiya İdarəsi kollegiyasının və Geoloji-kəşfiyyat işlə-

ri fəhlələri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin II № li protokolunun qərarı ilə dövrün yüksək dəyər verilən “XI beşilliyin zərbəçisi” nişanı ilə təltif olunmasında əhəmiyyətli rol oynamışdır. Sonralar, Pirmuradın vəfatından çox sonra, uzun illər çalışdığı idarə bağlanır. Daha doğrusu, dövlət başçısının 23 may 2001-ci il tarixli, 485 №-li Fərmanı ilə DGMEK və bir neçə dövlət qurumu ləğv edilərək, yerində Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yaradılır. Beləcə, uzun illər atamı mənə xatırladan, sadə dildə desək – “Geologiya İdarəsi” deyilən qurumun əvəzində çox fərqli və sərbəst, geniş əhatə dairəsi olan nazirlik fəaliyyətə başlayır.

Mükəmməl mühəndis-geoloq kimi yetişən Pirmurad Əhmədov rus, ingilis və ərəb dillərində sərbəst yazıb oxuyurdu, texniki fənlərə dərinləndirilmiş, xüsusilə riyaziyyatda daha çox parlayırdı. Onun elmə və təhsilə hədsiz marağı bununla məhdudlaşmamış, digər ixtisaslarda da özünü sınınamışdır. Belə ki, 1989-1990-cı illərdə Pirmurad SSRİ-nin 50 illiyi adına Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutunun nəzdində 2 illik xarici dillər kursunun Ərəb dili şöbəsini əla qiymətlərlə bitirərək klassik şərq dilinin sirlərinə yiyələnməmişdir. Bu sahədə qazandığı biliklər onun ərəb dilli mətnləri, əski əlifba ilə yazılan arxiv sənədlərini, daş kitabələri, Quranı sərbəst oxumasında əhəmiyyətli rol oynamış və elmi ədəbiyyata bu yolla beynəlxalq çıxış əldə etmişdir. Həmçinin, Pirmurad 1991-ci ildə Beynəlxalq Menecment və Biznes İnstitutunun “Kiçik biznes” fakültəsində “Kiçik müəssisələrin və kooperativlərin mühasibi” ixtisası üzrə 100 saatlıq kurs bitirmişdir. Bitirdiyi sonuncu tədris kursu, onun çalışdığı sahədə hesablamaların yerinə yetirilməsində heç də az əhəmiyyətli olmamışdır. Bu yolla Pirmurad Əhmədov özünü yetişdirmiş və fərd olaraq gələcəyə hazırlamışdır. O, problemlərə geniş baxış bucağından baxar, müasir ixtisaslara yiyələnməyin vacibliyinə diqqət çəkərdi.

Pirmurad Əhmədov 1974-cü ildə ailə qurduqdan sonra Bakıya köçərək yuxarıda qeyd olunan dövlət qurumunda çalışmağa başlamışdır. 1990-cı ilin məlum 20 yanvar hadisələri vaxtı, geoloqların Dərnəgül qəsəbəsində yerləşən yataqxanasının 5-ci mərtəbəsində yerləşən iki otaqlı evdə ailəsi ilə birlikdə xoşbəxt illərini yaşamışdır. Bu illər ərzində şəxsi kitabxanasını qurmuş, müxtəlif elm sahələrini əhatə edən ədəbiyyat toplusuna bilmişdir. Kitablarının əksəriyyəti rus dilində, bəziləri Azərbaycan və ingilis dillərində idi. Oxuduğu əsərlərin xeyli hissəsi ixtisası üzrə geoloji irsin öyrənilməsi – kimya, fizika, riyaziyyat elmləri ilə bağlı olmuşdur. Bununla yanaşı, Pirmurad Əhmədov tarix, fəlsəfə, diplomatiya, filologiya elmləri ilə bağlı əsərlərə, romanlara maraq göstərərək onların böyük əksəriyyətini oxumuş, kitab rəflərinə tematikaya uyğun, səliqə ilə yerləşdirərək özündən sonra ailəsi üçün zəngin mənəvi miras qoymuşdur. Yaxşı yadımdadır, 1980-ci illərin sonlarında ölkədə ictimai-siyasi,

hərbi vəziyyət gərgin, informasiya almaq imkanları məhdud dərəcədə olsa da, Pirmurad Əhmədov respublikada və onun hüduqlarında baş verən hadisələrlə maraqlanar, hər gün dövrü mətbuat səhifələrini vərəqləyər, məsələnin üzərindən gündəlik “Kommunist”, “Bakinskiy raboçi”, “Karvan” jurnalı və s. nəşrlər əksik olmazdı. Evimizdə bir neçə ensiklopediya var idi, onları hər gün vərəqləməkdən az qala yararsız hala gətirmişdik. Həmçinin, yaxşı xatırlayı-

ram – 1990-cı ilin 20 yanvarında SSRİ rəhbərliyinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi qətləmədən sonra, ölkədə milli və mənəvi oyanış müşahidə olunurdu. Respublikada siyasi gündəm qaynar idi. Yadımdadır, atam bir gün dostlarının dəvəti ilə mənə yanına alıb Azadlıq meydanında, Hökumət evinin (Domsovet) qarşısında qurulan çadırlara aparmışdı. 11 yaşım var idi, hər şeyi dəqiqliyi ilə xatırlayıram. Asvalt üzərində qurulan çadırlardan birinə daxil olanda orada tavana qədər yığılmış ərəzək kişilərinə görə heyrətə gəlmişdim. Çadırların kənarında çatılan ocaqlar, qaynadılan samovarlar heç yadımdan çıxmır, insanlarda yüksək əhval-ruhiyyə, qızgın müzakirələr hər tərəfdə müşahidə olunurdu. Məlum 20 yanvar hadisəsindən sonra, 1991-ci ilin əvvəllərində, hələ sovet hökuməti dağılmamış, atam ərəbcə Quran alıb evə gətirmişdi. O, evimizə daxil olan ilk ilahi kəlam idi və kitablarımızın arasında, uca bir yerdə qorunurdu. Əvvəllər isə babam Şıxəhmədin Quran oxuduğunun şahidi olmuşdum. Pirmurad Əhmədov milli və mənəvi dəyərləri həm yaşayar həm də ailəsinə aşılayardı. Ailədə çox səmimi idisə, bir o qədər də ciddi idi, hər gün dərslərimizlə maraqlanar, mən, bacım və qardaşım hər axşam onun qarşısında oxuduğumuz fənlərdən hesabat verərdik.

Dostlarının “Piri” deyərək müraciət etdikləri Pirmurad Əhmədov ailədə, qohumluqda, dostluqda və çalışdığı kollektivdə sədaqəti ilə tanınırdı. Sağlığında qohumları ilə münasibətlərinə diqqət yetirər, xəstəsi, xeyir işi olan, vəfat edən hər ailəni ziyarət edər, unutmazdı. Qubaya, ata ocağına gələndə söhbətlərini və nəsihətlərini dinləmək üçün qohumlar onun ətrafına yığışar, səmimi mənərə yaranardı. Pirmurad qonaq qəbul etməyi çox sevərdi. 1990-cı illərin əvvəllərində evimizə Qubadan tez-tez qonaqlar gələrdi – təhsil alan, meyvə satan və s. çox qohumlar görərdim evimizdə. Atam çox ünsiyyətçi idi, uşaq, cavan, yaşlı, hər kəslə dil tapmağı bacarırdı.

İş yoldaşlarını, dəyər verdiyi insanları qonaq çağırar, hər kəsə gülər üz-lə davranardı. Sosial problemlərlə bağlı məsləhət almaq istəyənlərə bildiyi tövsiyyələri verər, səbrli olmağa çağırar, istənilən məsələni təmkinlə cavablandır-ar, çıxış yolu göstərirdi. Evimizin əziz qonaqlarından biri, atamın əmi deyərək müraciət etdiyi, ata babamın əmisi oğlu, görkəmli şərqşünas, professor, 1960-70-ci illərdə BDU-nun şərqşünaslıq fakültəsinin dekanı olmuş Həsən Mahmudov idi. Həsən müəllimin ailəliklə evimizə gəldiyi gün atam çox sevinərdi və bunu onun üzündən asanlıqla sezmək mümkün idi. Beləcə Pirmurad qohum və dostları arasında sadəliyi, səmimiyyəti və sədaqəti ilə hər kəs tərəfindən sevilərdi.

Vəfatının 25-ci ilini yaşadığımız ötən illər... yaddaşımda Pirmurad Əhmədovla bağlı çox xatirələri canlandırır. O, soyuq qış günü yanvarda dünyaya göz açdı və yayın ilk nəfəsinin duyulduğu iyun ayının əvvəlində əbədiyyətə qovuşdu. Cəmi 44 il yaşasa da özündən sonra, daim xatırlanacaq böyük bir həyat məktəbi qoyub getdi. Pirmurad Əhmədov yüksək vəzifələrdə çalışmasa da parlaq istedadı ilə diqqət mərkəzində qalmaq bacardı. İxtisasına dərinləndirilmiş, gənc mühəndis-geoloq olmasına baxmayaraq müdrik nəsil başçısı kimi tanındı və adına layiq, örnək həyat tərzi sürdü. Həm də adı çəkildə ruhuna min rəhmət oxunan, yüksək ehtiram göstərilən bir şəxsiyyətə – Pir Murada çevrildi. O, ailə, qohum, dost sevgisi ilə yaşadı və sevdiklərinin qəlbində özünə əbədi taxt qurdu. Sonda gənc şair Seymur Paşayevin “Durub evimizə gələrsən, ata” şerindən iki parçanı mühəndis-geoloq Pirmurad Əhmədovun timsalında vaxtsız dünyasını dəyişmiş bütün ataların ruhlarına ithaf edirəm:

Səni unutmaram, qəlbimdə varsan,
Ruhumda, qanımda, canımda cansan.
Ömrümdə yeganə, tək ehtiyacsan,
Durub evimizə gələrsən, ata.

Üzümdə donubdur gözümün yaşı,
Bağrıma basıram məzarı, daşı.
Tapa bilməyirəm sənətk sirdaşı,
Durub evimizə gələrsən, ata!

2021

Dos. Dr. Aqil P. ƏHMƏDOV
agilahma@gmail.com